שנאמר שה אינו אלא להוציא כלאים [ג] למאי אי לבכורה יליף העברה העברה ממעשר [מ] ומעשר תחת תחת מקדשים ל"ל למילף בכור ממעשר ומעשר מקדשים ליקף בכור מקדשים בגזרה שוה דאמו אמו [נ] דרש לה אלא לענין דבר המלוי באם כגון הנקה להכא וכגון לענין לידה ברש פ' יולת דופן (נדה דף מ.) אבל לענין דבר אחר לא ניתנה לידרש והאי תירוצא מיתרצא קושיא אחריתא שם להקשות היאך יליף מבכור שהוא אסור להניק והא אין דנין אפשר [אי] משאי אפשר מבכור דליתיה בהנקה דזכר הוא ולפי מאי דפרי' ניחא דע"כ צריך ללמוד מבכור [ג] (לענין [ס] מ"מ ואף) [ע] לענין דילפינן [ע] מגזירה שוה דהעברה העברה מ"מ כיון [ג] דלא ניתן ללמוד מוקדשים מבכור [פ] לענין הנקה אע"ג דאפשר מאי אפשר הוי כמו כן לענין מעשר [ד] (אלא) יליפינן שפיר מבכור כך דקדק וטרי לישב שיטת התוס' על בוריה וכל זה דוחק מאד ועוד קשיא דמילתא דפשיטא הוא דולד המעושרת לא יצא מן המעושרת כיון שהוא חולין דהא כבר תנא לעיל חלב המוקדשין לא נהנין ועוד דקאמר ואחרים מתנדבין כן ובמתני' פירשתי שהיו עשיריים מתנדבים להניק [עו] את הולדות מבהמות שלהם ומה נדבה היא זאת כיון דלית שום ריוח להקדש לכך נראה למורי ר' הרב ר' פרץ שיחי' דמתני' מייירי בולד מעושרת וולד מוקדשים שילדו משהיו מוקדשין והיינו רבותא דאפ"ה אסור להניק מהם והיינו הא דקאמר ואחרים מתנדבין כן שבשביל שהיו הולדות [ו] להקדש היו מתנדבין להניק אותם וקבעי בגמרא מנה"מ דלא יצוק ממנו והכתיב תחת אמו דמשמע אפילו היתה אמו קדושה מ"מ יוצק ממנה [עז] וקאמרי העברה העברה מבכור מה בכור מועלין בו פירוש שאסור להניק את הבכור מבהמת מעשר וקדשים דהא לא מצינו בכור של בהמת מעשר וקדשים שהרי הם פטורים מן הבכורות [יז] אף מעשר כלומר אף ולד שהוא קדוש קדושת המעשר שנולד מבהמת מעשר אסור להניק ממנו שהוא מעשר וחלב המוקדשין נמי אתיא אמו אמו מבכור דמה אמו האמור בבכור אינה של הקדש דבהמה של הקדש פטורה מן הבכורה אף אמו האמור בקדשים דכתיב שבעת ימים (יהיה) תחת אמו דמשמע לפי הפשט שמותר להניק לולדות של בהמת קדשים ממנו שהיא קדושה אינו כן דולדי [יח] אותה אם דמולין ולכך מותר להניק ממנו אבל אם היא קדושה אסור להניק לו והשתא ניחא דשפיר איצטריך ג"ש להכי דאף כשהולד של הקדש אסור [יט] להניח מן הבית אם מעיין לא לרבי יוחנן דאמר משום מנחת יודפאה מועלין בכולן דמשמע דאין שיעור למים אבל ר"ל לעולם סבירא ליה דיש שיעור למים כדאמרינן לעיל: **מתני' הקן שבראש האילן.** בגמ' מפרש לה שפיר: **יתיז בקנה.** [כ] ולא יקחם בידו אלא מנענעו ע"י מקל ויפול: **המקדיש החורש.** יער בל' תרגום [כא]

מתני' [ג] **אשרשי אילן** [ג] [כ]**[של] הדיוט הבאין בשל הקדש ושל הקדש שבאין בשל הדיוט לא נהנין ולא מועלין** [כ]**מעין שהוא יוצא מתוך** [כ] **השדה של הקדש לא נהנין ולא מועלין יצא חוץ לשדה נהנין ממנו** [ד]**המים שבכד של זהב לא נהנין ולא מועלין נתנן** [ג] **בצלוחית מועלין בהן** [ד]**ערבה לא נהנין ולא מועלין ר"א ברבי צדוק אומר נוהגין** [ז] **היו הזקנים שנהנים ממנו בלוביהן:**

גמ' אמר ר"ל אין מועלין בכולן אבל מועלין בשלש לוגין והקתני סיפא נתנו לצלוחית מועלין בהן במכלל דרישא אפילו בשלשת לוגין נמי לא אלא אי איתמר אסיפא איתמר מועלין בהן אמר ר"ל אין מועלין אלא בג' לוגין ורבי יוחנן אמר [ה]מועלין בכולן למימרא דקסבר ר"ל יש שיעור למים [ג]**והתנן** [פ] **אמר ר"א** [ו]**המנסך מי חג בחג בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן משום מנחם** [ז]**יודאפה ר"א בשיטת ר"ע** [ח] **אמר דדריש** [ט]**נסכיהם** [י]**אחד** [יא] **ניסוך המים ואחד ניסוך היין ואמר ריש לקיש אי מה יין שלש לוגין אף** [ו]**מים שלש לוגין מכלל דסבר ריש לקיש אין שיעור למים לטעמא דמנחם יודאפה קאמר:**

מתני' [ז] **הקן** [ח]**שבראש האילן של הקדש לא נהנין ולא מועלין** [ט]**שבאשירה יתיז בקנה** [י]**המקדיש את החורש מועלין בכולו: גמ' איתמר**

מתני' שרשי אילן של הדיוט הבאין בשל הקדש לא נהנין ולא מועלין. דאלוקין בתר אילן ואילן בשל הדיוט קאי: **ושל הקדש הבאין בשל הדיוט.** נמי [מ] לא מועלין ולא נהנין הואיל ועיקרו קאי בשל הקדש: **מעין היוצא בתוך שדה הקדש.** שהמעין מתוך שדה של אילן הוא נובע אלא שיוצא ומושך בתוך שדה של הקדש לא נהנין ממנו כל זמן שהוא בתוך שדה של הקדש [נ] (הוי מועלין) ולא מועלין בו כל מי שהוא שותה ממנו בתוך שדה של הקדש: **המים שבתוך הכד של זהב.** בתותו כד שהיו ממלאים לצורך ניסוך כדתנן בפ' לולב וערבה (סוכה דף מח:) כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיה ממלא מע"ש מן השילוח בחבית של זהב שאינה מקודשת כדי שלא יפסל בלינה ובאותם מים שבחבית של זהב שאינה מקודשת לא נהנין משום דנתמלאו לצורך הקדש: **ולא מועלין.** משום דלא נתקדשו לניסוך המים למעילה עד שיתנו בצלוחית של זהב דהיינו כלי מקודש לכך: **ערבה.** שהיה [ס] סידורן [ע] בהר הבית לא נהנין ממנה קודם שזקפוה אצל המזבח הואיל ולכך עומדת אבל משזקפוה לנשיאת מצותה נהנין ממנה: [ע] **נהנין היו ממנה זקנים** [פ] **בגולגיסן.** אפי' קודם שזקפה אצל המזבח: **גמ' אין מועלין בכולן.** שאם יש באותו כד של זהב יותר מג' לוגין אין מועלין בהן אבל אם יש בכד ג' לוגין לא פחות ולא יותר [פ] ביה שיעור ניסוך מועלין בו: **והקתני סיפא נתנן בצלוחית מועלין בהן מכלל דרישא.** בכד של זהב אפי' בג' לוגין גרידי אין מועלין: [ג] **דיש שיעור למים.** של ניסוך דהיינו ג' לוגין לכהי אין מועלין בהו אלא בג' לוגין כשיעור הראוי לניסוך ור' יוחנן סבר אין שיעור למים להכי קאמר מועלין בכולן: **והתנן ר"א אומר המנסך מי חג כחג בחוץ חייב.** משום מעלה בחוץ דכל דבר שהוא מתקבל בפנים חייבין עליו משום שחוטי חוץ כדאמרינן במסכת זבחים [קט.]: **ולא"ר יוחנן משום ר' מנחם יודפאה.** התם בפרק השוחט והמעלה בחוץ [שם קי:]: **ואחד ניסוך המים.** וכיון דניסוך המים נפקא ליה מדאורייתא מש"ה קאמר דחייב עליו משום מעלה בחוץ: **ולא"ל ר"ל גר' יוחנן.** כיון דאמרת דר"ל בשיטת ר"ע אמרה דדרים נסכיהם ואמרת דניסוך המים הוי דאורייתא כמו ניסוך היין א"כ נימא הכי אי מה יין ג' לוגין. ומדקאמר ליה ר"ל הכי מכלל דסבירא ליה דאין שיעור לניסוך המים: **לטעמיה דרבי מנחם יודפאה קאמר.** וקא"ל ר"ל לטעמיה דר' מנחם דאמר אין שיעור למים וקדרים נסכיהם אי מה יין ג' לוגין אף מים ג' לוגין והא שמעינן ליה לרבי יוחנן דאמר משום מנחם יודפאה מועלין בכולן דמשמע דאין שיעור למים אבל ר"ל לעולם סבירא ליה דיש שיעור למים כדאמרינן לעיל: **מתני' הקן שבראש האילן.** בגמרא [יד.] מפרש מאיזה עניש הוא עשוי: **יתיז בקנה.** שאם אינו יכול להגיע בידו לקן יפיל בקנה הקן לארץ אבל לא יעלה לאילן ויקחנו שלא יהנה מן האילן בעלייתו כשעולה עליו. ובגמרא [שם] מפרש מאי יתיז: **המקדיש את החורש מועלין בכולו.** בעצים בענפים ובגבייה: **גמ' דלא**

ערבה [יג] היו מקיפין המזבח. ולא נהנין ולא מועלין לפי שלא [ט] קדשו: נהנין היו מהם זקנים בגולביהם קסבר מצות לאו ליהנות ניתנו: **אבל** מועלין בג' לוגין. וקס"ד דקאי אריסא דמתני' דקאמר מים שבכד לא נהנין ולא מועלין וקאמר דבג' לוגין מועלין ולהכי פריך והא קתני סיפא נתנו בצלוחית מועלין בהן דמשמע אבל [אי] אריסא ליכא מעילה [יד] שבכד לא נקדש אלא [אי] אריסא בן לקיש ל"ש הא דקאמר גבי צלוחית דמועל בהן אלא בג' לוגין דקסבר יש שיעור למים בג' לוגין ואם יש יותר מג' לוגין אין מועלין אלא בג' לוגין דאין [ב] כשיעור הלריך לנסכי המים אבל אם [יא] יש בה מג' לוגין האחרונים יהיה מועל וי"מ שהיה בו בכלי הרבה מים וקאמר דאין מועלין עד שישתה שלשה לוגין דזהו שיעור [יב]: **רבי** [ג] **אליעזר בשיטת ר"ע רבו אמר.** ונסכיה אינו אומר נסכה אלא ונסכיה דמשמע ב' ניסוכין ומקיש ניסוך המים לנסכי יין הואיל ומחד קרא נפקי מה נסכי יין המנסכו בחוץ [יג] יהא חייב ואע"ל אי מה יין ג' לוגין [יא] אף מים ג' לוגין וכזבחים פרק השוחט והמעלה (דף קי:) מסיק בתר הכי והא מי חג קאמר [יב] דאין שיעור למים וסיומא דקושיא הוא כלומר וכ"ת דאין ה"נ והא מי חג קאמר דשב"ל אין שיעור למים [ד] ואי קסבר יש שיעור א"כ מאי פריך אי מה יין ג' לוגין אף מים ג' לוגין והא איהו גופיה אית ליה הכי ומשני לטעמא דמנחם יודפאה קאמר כלומר כ"ל גופיה סבר דיש שיעור למים והא דקפריך התם אי מה נסכי יין כלומר לטעמא דר"א ואית ליה לר"א דאין שיעור למים ולהכי פריך הואיל ור' אלעזר מקיש מים לייין א"כ אמאי קאמר אין שיעור למים וי"מ דהכא אינה מכוסה ולא יעלה דמנחם דמפיק ליה מקרא דאיתקש נסכי מים לנסכי יין וא"כ יש שיעור למים ול"ל דהכא מנחם יודפאה מאן דכר שמיה ועוד דבפרק השוחט והמעלה (ג"ז סס) משמע דמנחם [אי] לא בעי שיעור וקושיא דר"ל דמקשה ליה לאו מילתא היא: **הקן שבראש האילן.** בגמ' מפרש לה שפיר: **יתיז בקנה.** [כ] ולא יקחם בידו אלא מנענעו ע"י מקל ויפול: **המקדיש החורש.** יער בל' תרגום [כא]

מותרת

מעל: שרשי אילן של הדיוט הבאין בשדה של הקדש לא נהנין ולא מועלין הואיל ואמרינן בתר אילן אזלינן ואילן בשל הדיוט קאי: ושל הקדש הבאין בשל הדיוט ולא מועלין: יצאו המים. מתוך שדה של הקדש נהנין ממנו לכתחלה: המים שבכד של זהב. אותו כד של זהב שבו ממלאין הניסוך כדתנן בפרק לולב וערבה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהוא ממלא מע"ש חבית של זהב שאינה מקודשת מן השילוח כו': ובאותן מים לא נהנין ולא מועלין. משום דלא איקדשו לניסוך המים למעילה עד שניתנו בצלוחית דהיינו כלי מקודש: ערבה. שהיו סודרין אותה אצל המזבח לא נהנין כו': נוהנין היו ממנה בלולב. לכתחלה: אמר ריש לקיש אין מועלין בכולן. הכי קאמר אם יש באותה כד של זהב יותר משלשת לוגין או פחות מג' לוגין אין בהן מעילה בכולן כלל: אבל. אם יש בכד ג' לוגין לא פחות ולא יותר מועלין באותן ג' לוגין משום דבכך הוא שיעור ניסוך: והא קתני סיפא נתנן בצלוחית מועלין. מכלל דרישא בכד של זהב אפי' בג' לוגין גמורין אין מועלין: יש שיעור למים. הכי משמע שאין מועלין במים עד שיהא בהן כשיעור מצותן לנסך והיינו ג' לוגין: והתנן ר' אלעזר אומר המנסך מי חג בחרץ. במס' זבחים היא: לטעמא דמנחם יודפאה קאמר. איהו ודאי ריש לקיש בעי שיעור אלא לטעמא דמנחם קא בעי אי מה כו': הקן שבראש אילן. עצים שעשוי מהן הקן: יתיז בקנה. יתיז בקנה ויפיל הקן לארץ ויהנה ממנו: המקדיש את החורש כל היער מועלין בכולו. בעצים ובענפים ובעלים:

עין משפט נר מצוה

כט א ב מיי' פ"ה מהל' מעילה הלכה ו:
ל ג מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ט:
לא ד מיי' שם פ"ה הל' ו:
לב ה מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ט:
לג ו מיי' פי"ט מהלכות מעה"ק הלכה ג:
לד ז מיי' פ"א מהלכות תמידין ומוספין הלכה ז:
לה ח מיי' פ"ה מהל' מעילה הלכה ז:
לו ט מיי' פ"ז מהלכות מ"ז הל' יב עור ש"ע י"ד סי' קמב סעיף ח:
לז י מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה ח:

מוסף רש"י

שרשי אילן כו' לא נהנין. מדרבנן, דלא מועלין. אם נהנה לא מעל (ב"ב כו:). המנסך מי חג. שנתמלאו לשם ניסוך המים כחג הסוכות (זבחים קי:). דדריש נסכיהם. הילכך בחוץ נמי מיחייב עלה (שם). ואמר ריש לקיש. אי ר' אלעזר מהסוא קרא יליף ובהסוא קרא מיס ויין אינקוט, אלמא ג' לוגין בעינן כנסכי יין של עולת התמיד (שם). הקן כו' לא נהנין. דאסור מדרבנן, דלא מועלין. אם נהנה לא מעל מדאורייתא, שיתחייב קרבן מעילה, לקמן מפרש טעמא (ע"ז מב:). יתיז בקנה. יפליל עני הקן במקל מן האילן ויטרפס ויהנה מהם ולא יעלה על האשירה ויעלם, אלא כן נמצא משמתם בהשירה במקום סולם חו היא הנאה מן האשירה (שם).

שיטה מקובצת

[ג] אילן של הדיוט: [ס] מתוך שדה של אות ה' נמחק: [ג] נתנן. עיין תוספות זבחים (דף קי): [ד] נוהגין ס"א נוהנין היו ממנה זקנים בולוביהן: [ה] והתנן ר' אלעזר אומר המנסך: [ו] ר"ע רבו אמר דדריש ונסכיה בשני נסוכין הכתוב מדבר אות מ' נמחק: [ז] תיבות הוו מועלין נמחק: [ח] שהיו סודרין אצל המזבח לא: [ט] מה"ד נותנין היו ממנה: [י] אמו כי הכא ור"ל דגד"ש דאמו אמו לא דרש: [יא] אפשר מאי אפשר כגון בכור דלא אפשר בהנקה דזכר: [יב] לענין הנקה מגז"ש דאמו אמו דלא שייכא למדרש דבר אחר ואף תיבות מ"מ נמחק: [יג] כיון דניתן ללמוד תיבת דלא נמחק: [יד] מעשר נאמר דילפינן שפיר מבכור כך דקדק מורי לישב שיטת: [טו] להניק אותן הולדות: [טז] ממנה דאע"ג דאמת הוא דחלב של מוקדשים אסור בהנאה כדפי' משום דכתיב ואכלת בשר ולא חלב אימא ה"מ להדיוט אבל הכא דהולדות הם קדושים א"כ היינו צורך גבוה אימא לא לכך בעי מנלן וקאמר אתיא העברה: [יז] הבכורות כדאיתא התם ולא שכבר קדוש אף: [יח] דודאי אמו ר"ל אם: [יט] אסור להניק מן: [כ] של הדיוט כו' לא נהנין ולא מועלין בהן בפרק לא יחפור מוקי האי בגידולין הבאין לאחר מכאן דקסבר אין מעילה בגידולין מעין היוצא לא נהנין ולא מועלין לא מועלין מן הדין דמים מן התהום קאתו ואינם בכלל הקדש ולא נהנין היינו משום מראית העין כל זמן שלא יצא מן השדה של הקדש: [כא] נפסלין בלינה כדאמר פרק לולב וערבה וכד היינו חבית: [כב] מה"ד נתנן לצלוחית: [כג] ערבה שבה היו מקיפין המזבח לא נהנין ולא מועלין לפי שהיו עומדות למצוה ואינו קדוש ונתנין היו מהם הזקנים בלולביהם: [כד] מעילה שהכד לא נתקדש אלא אי איתמר: [כה] אם יש בה יותר מג' לוגין לא ימעול וי"מ: [כו] שיעור ניסוך הס"ד ומה"ד מנחם יודפאה דמן יודפת ר' אלעזר בשיטת ר"ע: [כז] בחרץ חייב אף נסכי מים המנסכו בחרץ יהא חייב בחרץ דהיינו זמנו של ניסוך המים: [כח] לוגין דכתיב רביעית ההין אף: [כט] תיבות דאין שיעור למים נמחק: [ל] לטעמא דמנחם יודפאה קפריך:

[לא] דמנחם יודפאה לא: [לב] ולא יעלה בידיו דא"כ נהנה מן האשרה אלא: [לג] תרגום. מועל בכולו בעצים ובשפוי ובגביה שהכל קדוש י"א נכייה הוא הנסורת דקה שנופל מן המגירה וי"א גבייה בבית והן העלין ובא משורש יונובון:

מסורת הש"ס

[ג] [ב"ב כו:], [ד] ל"ק, [ה] זבחים קי:, [ו] [שם ע"ש ושם איתא יודפאה ופרש"י דמן יודפת], [ז] [ל"ל נסכיה ועיין תוס' וכ"ה בזבחים וכן מוכח בתענית ב: דדוקא נסכיה דרים ר"ע ולא ונסכיהם כמעוהר שם בר"ש ולתל"כ כ"ל להחיר בשני ע"ש], [ח] זבחים קי:, [ט] ע"ז מב:, [י] לא מועלין אומיל ועיקרו קאי בשל הדיוט ל"ק, [יא] רש"ק מ"ז, [יב] בלד המוכח ל"ק, [ג] ל"ל דאיתם, [ד] וקאמר למעוטי מאי לי לבכור כו' ל"ק, [ה] ולי למעשר ליף מתת כו' ל"ק, [ו] לענין הנקה ואע"ג דילפי' בכור ממעשר לענין כלאים מג"ש כו' ל"ק, [ז] רש"ק מ"ז, [ח] ל"א בג"ש דהעברה העברה היין דלא ניתן ללמוד כו' כ"א לענין הנקה כו', [ט] אלא לענין הנקה ילפינן שפיר אע"ג דאפשר מש"ל הוא וכמו כן לענין מעשר ילפינן שפיר, [י] שם הקדש ל"ק, [יא] מע"ש ל"ק, [יב] ואי איתא דהכא אינה כד לכך כו' ל"ק, [יג] עי' רש"ק, [יד] קדשו הס"ד ואח"ש מה"ד שהנתנו ממנו בגולביהן כו' ל"ק, [טו] בריש ל"ק, [טז] ל"ל הכלי מקדש ל"ק, [יז] ל"ל אלעזר, [יח] דאי קסבר ל"ק, [יט] לטעמא דמנחם קפריך דפי' כו' ל"ק,

הגהות הב"ח

(א) גמ' דדרים נסכיהם אחד ניסוך היין ואחד ניסוך המים ואמר ר"ל: (ב) רש"י ד"ה נסכיו וכו' זקנים שנתנו בגולביהן: (ג) ד"ה והקתני סיפא וכו' מועלין הס"ד ואח"כ מ"ש אלא בג' לוגין דיש שיעור:

רבינו גרשום

(יד) מפרש מאיזה עניש הוא עשוי: יתיז בקנה. שאם אינו יכול להגיע בידו לקן יפיל בקנה הקן לארץ אבל לא יעלה לאילן ויקחנו שלא יהנה מן האילן בעלייתו כשעולה עליו. ובגמרא [שם] מפרש מאי יתיז: המקדיש את החורש מועלין בכולו. בעצים ובענפיה ובגבייה: גמ' דלא

דלא ביטלה. שהרי לא ביטלה עובד כוכבים בפירוש: **ריש לקיש אמר מותרת.** [ז] דביטלה העובד כוכבים בלבו דמימר אמר העובד כוכבים היא גופה לא מצלה שלא הגילה עצמה שלא מישבר: **דאיתבר מגופיה של אילן.** [ח] שיבר מן הענפים של אילן ועשה הקן דהיינו עבודת כוכבים שנשתברה מאליה דלא ביטלה העובד כוכבים וקתני יתיז דמשמע דמותר בהנאה: **לא דאייתי.** העוף עצים מעלמא ועשה קן: (ט) **דיקא נמי דקפני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין אי אמרת בשלמא דאייתי עצים מעלמא נהני מדרבנן.** הואיל ועל אילן של הקדש קאי ולא מועלין הואיל דאייתי מעלמא אלא אי אמרת וכו': (י) נעוסי אימא לך הכא גבי הקדש [ז] בגידולין הבאין לאחר [ז] (מכאן) שהוקדש עסקינן וקסבר אין מעילה בגידולין וליכא למידק מהכא [ז] לעבודת כוכבים שנשתברה מאליה ולא קשיא לרבי יוחנן: **וכי** [ח] **[אפכו אמר רבי] יוחנן.** מתרץ [ח] להאי יתיז לאו בקן עצמו מיירי אלא דכיון דאיתבר מגופה דאשרה קן עצמו אסור בהנאה אלא מאי יתיז בקנה באפרוחים קמיירי. (יא) **ליטנא אחריבא** [ה"ג מסתברא] [ט] ולא שמענו משום דקתני בה ליסקליה משקל דמשמע שיעלה באילן ויקחהו בידו והא א"א שלא יהנה מן האילן: **אפרוחים לאן וכאן** [י]. בין באילן של הקדש ובין של אשרה לפי שאין לריכין לאילן שפורחין בכל מקום שרוצין אבל ביצים כאן וכאן אסורין מפני דלא ניידי ולריכין לאילן וכאילן עצמו דמי [יא] ואפרוחין שלריכין לאמן שעדיין לא גדלה נוצתן ואינן יכולין לפרוח כביצים דמי ואסירי: **מתני' הגוזרין שלקחו אם העצים.** מן היער של חולין לגורך קורות: **מועלין בעצים.** עצמן הרחוקים לקורות: **ולא בשפוי.** הסמוכה לשמשה החדש מן הקורה: **ונייה.** היינו עלין שלהן לפי שהגוזרים לא קנו והקדישו אלא דבר הלריך לבנין ולא שפוייה ונייה: **גמ' אמר שמואל בונין בחול ואח"כ מקדישין.** כלומר כשהן בונין בבדק הבית היו קונין כל לרכי הבנין ממעות של חולין או היו לוקחין כל לרכי הבנין באמנה ולאחר שנגמר הבנין היו מקדישין אותו כן שהיו מביאין ממעות של הקדש כשיעור דמי כל הבנין והשבח שהשביחו האומנין בבנין ושכר האומנין ואומר מחול קדושה שם במעות הללו על הבנין הזה ונמצא [יא] קדוש והמעות יצאו לחולין ופורעין מהן שכר האומנין ממה שחילנו [יב] השבח שהשביחו האומנין בבנין ופורעין לאותן שלוו מהן מעות של חולין [יג] שנהנו [יד] בהן לורכי הבנין או לאותן שהאמינו להן לרכי הבנין: **מאי טעמא.** בונין בחול דמאן דמתנדב מעות לבדק הבית לאלתר מקדיש להו וכיון דמקדיש להו אינו יכול לקנות בהן דבר של חולין בהדיא לפי שהמוכר היה מועל בהן לפיכך לריך שיאמר כך בחול וכו' שיהו מחוללין קודם שיבואו לידי המוכר:

מותר

כיון דשייך למיגזר אף בדאייתי מעלמא אטו אותם המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר למיגזר כדפרישית יש לומר לעולם ידע שפיר דשייך למיגזר כדפרישית והכי הוה פריך מעיקרא של הקדש אמאי לא נהנין כמו גבי אשירה ולא גזרינן דהא מעיקרא ס"ד דיתיז בקנה קאי אקנים דקן [טו] דמותר בהנאה ולא גזרינן בהו מידי ולכך הוה פריך אמאי חיישינן גבי הקדש יותר משל אשרה אבל השתא דאשרה ואילן של הקדש שוים הן דהקן עצמו אסור כאן וכאן ואף הביצים כדמפרש בסמוך אבל באפרוחים מותרים כאן וכאן [ט] דתנן יתיז באפרוחים דאשרה וה"ה בשל הקדש כמו שאפרש בסמוך הלכך ליכא למיפרך מידי דהקדש ואשרה שוים הם דהכא והכא גזרינן דלמא אתי לאחלופי בקנים המחוברים לאילן דכדפרישית כך נראה למורי רביו הרב רבי פרץ שי' לפרש סוגיא זו מראשה ועד סופה: **אפרוחין באן ובאן מותרין.** בין בשל הקדש כיון דאית בהן רוח חיים ואין לריכין לאמן כדמפרש בסמוך והא דקאמר יתיז בקנה קאי באפרוחים וה"ה גבי אפרוחים בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים [יח] באילן וא"ת דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר למיגזר כדפרישית יש לומר לעולם ידע שפיר דשייך למיגזר כדפרישית והכי הוה פריך מעיקרא של הקדש אמאי לא נהנין כמו גבי אשירה ולא גזרינן דהא מעיקרא ס"ד דיתיז בקנה קאי אקנים דקן [יט] דמותר בהנאה ולא גזרינן בהו מידי ולכך הוה פריך אמאי חיישינן גבי הקדש יותר משל אשרה אבל השתא דאשרה ואילן של הקדש שוים הן דהקן עצמו אסור כאן וכאן ואף הביצים כדמפרש בסמוך אבל באפרוחים דאשרה וה"ה בשל הקדש כמו שאפרש בסמוך הלכך ליכא למיפרך מידי דהקדש ואשרה שוים הם דהכא והכא גזרינן דלמא אתי לאחלופי בקנים המחוברים באילן דכדפרישית כך נראה למורי רביו הרב רבי פרץ שי' לפרש סוגיא זו מראשה ועד סופה: **אפרוחין באן ובאן מותרין.** בין בשל הקדש כיון דאית בהן רוח חיים ואין לריכין לאמן כדמפרש בסמוך והא דקאמר יתיז בקנה קאי באפרוחים וה"ה גבי אפרוחים בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים [יח] באילן וא"ת דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר דק כמו שהיא וטעמא דאין מועלין היינו משום (ס"א דאין כוונתן של גזברין שיקדשו) שאין כוונתם של גזברים שיהיה קדוש הס"ד ומה"ד בונין: [כא] הבנין וכן היו אומרים לעולם כשמתנדבין אבנים אל תתנדבם אלא לאחר הבנין מאי:

[ז] איתמר עבודת כוכבים שנשתברה מאליה ר' יוחנן אמר [א]אסורה ור"ל אמר מותרת רבי יוחנן אמר אסורה דלא בטלה עובד כוכבים ור"ל אמר מותרת מימר אמר היא גופה לא מצלה לדידי מצלה לי [ב]איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן הקן שבראש האילן של הקדש אין נהנין ואין מועלין שבאשירה יתיז בקנה מאי לאו דאיתבר מגופה וקתני יתיז בקנה לא דאייתי עצים מעלמא [ג]אי הכי אמאי של הקדש אין נהנין ואין מועלין אלא בגידולין הבאין לאחר מכאן וקסבר אין מועלין בגידולין הכי נמי מסתברא דאי ס"ד דאייתי מעלמא אמאי יתיז בקנה לשקליה משקל אמר רבי אבהו א"ר יוחנן [ד] לעולם דאייתי מעלמא ומאי יתיז יתיז אפרוחים [ה]כאן וכאן מותרין ביצים לרבי ירמיה אפרוחים כאן וכאן אסורין אמר רב אשי אם [ו]אפרוחים צריכין לאמן כביצים דמו: **מתני'** [ז] הגזברים שלקחו [ח]עצים מועלין בעצים ואין מועלין לא בשיפויי ולא [ט]בנבייה: **גמ'** אמר שמואל [י]בונין בחול ואח"כ מקדישין מאי טעמא מאן דמתנדב מעות [יא]מקדש להו [יב] דאמר תיחול קדושת מעות אבנין ויהיב להון לאומנין בשכרן

מיתיבי

כמו כן מיירי בשל אשרה באיתבר מגופה [יג] אבל עכשיו מייתי מגופה דאשרה מדקאמר יתיז בקנה דמיירי באיתבר מגופה וקשיא לר' יוחנן דאמר עבודת כוכבים שנשתברה מאליה טהורה ומשני א"ר אבא א"ר יוחנן דאמר דאייתי מעלמא [יד] יתיז באפרוחין כלומר מתני' ואפי' כדאייתא מעלמא ליכא לאקשויי מידי דהא דקאמר יתיז לא קאי אקן דודאי הקן אסור בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשירה ומאי יתיז יתיז [טו] באפרוחים שהאפרוחים מותרים בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשרה כדאמר לקמיה והשתא ניחא הכל דליכא לאקשויי לישקליניהו ביד דאיכא למיחש שמא יעלה באשרה וא"ת והא כדסלקא דעתך דקאי יתיז אקן עצמו הוי קשיא ליה אמאי לא שקל להו [טז] ולא קאמר שמא יעלה וי"ל דודאי מעיקרא דקאמר יתיז הקן עצמו ליכא למיחש שמא יעלה [יח] [יט] שיכון ליטול הקן בידו בלא עלייה על גבי אשרה אבל השתא דקאי יתיז באפרוחים [יט] דודאי איכא למיחש שמא יעלה כי אין נוח כל כך ליטול באפרוחים בלא הקן אם לא יעלה כי הם נשמטים כאן וכאן ולכך צריך להתיז בקנה את האפרוחים דכיון דמתיז בקנה לא יצטרך לעלות באשרה כדי להתיז בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים [יח] באילן וא"ת דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר למיגזר כדפרישית יש לומר לעולם ידע שפיר דשייך למיגזר כדפרישית והכי הוה פריך מעיקרא של הקדש אמאי לא נהנין כמו גבי אשירה ולא גזרינן דהא מעיקרא ס"ד דיתיז בקנה קאי אקנים דקן [יט] דמותר בהנאה ולא גזרינן בהו מידי ולכך הוה פריך אמאי חיישינן גבי הקדש יותר משל אשרה אבל השתא דאשרה ואילן של הקדש שוים הן דהקן עצמו אסור כאן וכאן ואף הביצים כדמפרש בסמוך אבל באפרוחים דאשרה וה"ה בשל הקדש כמו שאפרש בסמוך הלכך ליכא למיפרך מידי דהקדש ואשרה שוים הם דהכא והכא גזרינן דלמא אתי לאחלופי בקנים המחוברים באילן דכדפרישית כך נראה למורי רביו הרב רבי פרץ שי' לפרש סוגיא זו מראשה ועד סופה: **אפרוחין באן ובאן מותרין.** בין בשל הקדש כיון דאית בהן רוח חיים ואין לריכין לאמן כדמפרש בסמוך והא דקאמר יתיז בקנה קאי באפרוחים וה"ה גבי אפרוחים בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים [יח] באילן וא"ת דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר דק כמו שהיא וטעמא דאין מועלין היינו משום (ס"א דאין כוונתן של גזברין שיקדשו) שאין כוונתם של גזברים שיהיה קדוש הס"ד ומה"ד בונין: [כא] הבנין וכן היו אומרים לעולם כשמתנדבין אבנים אל תתנדבם אלא לאחר הבנין מאי:

מותר

מותרת מימר אמר. פירוש העובד כוכבים שעובד אותה אומר היא גופה לא מצלה [יז] לדידי מצלה בתמיה והלכך בידוע שביטלה: **שבאשרה יתיז בקנה** [טו] **מאי לאו דאתבר מגופה.** [טו] שנשברו הקנים שנעשו (הוו) מגוף האשרה וקאמר יתיז בקנה והקן עצמו מותר אלמא עבודת כוכבים שנשתברה מאליה מותרת ומשני לא דקמייתי מעלמא כלומר שנעשית הקן מקנים אחרים ולא מגוף האילן יז לי הכי של הקדש אמאי לא נהנין ולא מועלין [יח] אלא נהנין פריך דכיון שאין הקן מאילן של הקדש אמאי לא נהנין [יח] אלא מיירי באיתבר מגופה וכ"ת אמאי לא מועלין הכא מיירי בגידולים ה"נ מסתברא פי' דמיירי באיתבר מגופה דאי ס"ד דאייתי מעלמא אמאי יתיז בקנה לשקליה משקל אלא כלומר יטול הקן בידו בלא מקל אלא ס"מ דמיירי באיתבר מגופה [יט] ולכך לא שרי ליה ליטול [יט] (ו) מקל בידו דלמא אתי למשקל מגוף האשירה אלא נשבר דהא אותם קנים שנשברו דומים לאותם הממחוברין לאשרה אבל אי הוה מיירי [כ] באייתי מעלמא דלא דמי לגוף האשרה לא שייכא למיגזר אטו דלמא שקיל מאשירה עצמה אלא ודאי מיירי דאיתבר מגופה וא"ת אמאי הולכך לומר הוכחה זו דמיירי באיתבר מגופה הא כבר מוכחא שפיר מדקאמר גבי של הקדש לא נהנין י"ל דהוכחה דאשונה אירי אלא ע"י דומיא דכי היכי דמיירי בשל הקדש [כא] שאיתבר מגופה מדקאמר לא נהנין כמו כן מיירי בשל אשרה באיתבר מגופה [כב] אבל עכשיו מייתי מגופה דאשרה מדקאמר יתיז בקנה דמיירי באיתבר מגופה וקשיא לר' יוחנן דאמר עבודת כוכבים שנשתברה מאליה טהורה ומשני א"ר אבא א"ר יוחנן דאמר דאייתי מעלמא [כג] יתיז באפרוחין כלומר מתני' ואפי' כדאייתא מעלמא ליכא לאקשויי מידי דהא דקאמר יתיז לא קאי אקן דודאי הקן אסור בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשירה ומאי יתיז יתיז [כד] באפרוחים שהאפרוחים מותרים בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשרה כדאמר לקמיה והשתא ניחא הכל דליכא לאקשויי לישקליניהו ביד דאיכא למיחש שמא יעלה באשרה וא"ת והא כדסלקא דעתך דקאי יתיז אקן עצמו הוי קשיא ליה אמאי לא שקל להו [כה] ולא קאמר שמא יעלה וי"ל דודאי מעיקרא דקאמר יתיז הקן עצמו ליכא למיחש שמא יעלה [כו] [כז] שיכון ליטול הקן בידו בלא עלייה על גבי אשרה אבל השתא דקאי יתיז באפרוחים [כז] דודאי איכא למיחש שמא יעלה כי אין נוח כל כך ליטול באפרוחים בלא הקן אם לא יעלה כי הם נשמטים כאן וכאן ולכך צריך להתיז בקנה את האפרוחים דכיון דמתיז בקנה לא יצטרך לעלות באשרה כדי להתיז בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים [כח] באילן וא"ת דגזרינן דלמא אתו לאיתלופי בקנים המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר למיגזר כדפרישית יש לומר לעולם ידע שפיר דשייך למיגזר כדפרישית והכי הוה פריך מעיקרא של הקדש אמאי לא נהנין כמו גבי אשירה ולא גזרינן דהא מעיקרא ס"ד דיתיז בקנה קאי אקנים דקן [כט] דמותר בהנאה ולא גזרינן בהו מידי ולכך הוה פריך אמאי חיישינן גבי הקדש יותר משל אשרה אבל השתא דאשרה ואילן של הקדש שוים הן דהקן עצמו אסור כאן וכאן ואף הביצים כדמפרש בסמוך אבל באפרוחים דאשרה וה"ה בשל הקדש כמו שאפרש בסמוך הלכך ליכא למיפרך מידי דהקדש ואשרה שוים הם דהכא והכא גזרינן דלמא אתי לאחלופי בקנים המחוברים באילן דכדפרישית כך נראה למורי רביו הרב רבי פרץ שי' לפרש סוגיא זו מראשה ועד סופה: **אפרוחין באן ובאן מותרין.** בין בשל הקדש כיון דאית בהן רוח חיים ואין לריכין לאמן כדמפרש בסמוך והא דקאמר יתיז בקנה קאי באפרוחים וה"ה גבי אפרוחים

מותר הקטרת. היו מפטמין כאחת ג' מאות וששים וחמשה מנין כמנין ימות החמה להקטיר קטרת בכל יום [1] וחיו בבקר וחיו בערב ועוד שלשה מנין לערוך יום"כ [2] והיה נותר מן הקטרת כדאמר התם (כריתות דף ו:) [3] פעם לששים שנה או לשבעים שנה היו [4] (נא) [מפטמין] חצאים כלומר היו עולין הסירים לחצי הקטרת ועלה קלי הך דשמעתין מה היו עושין מאותו מותר מפרישין שכר האומנין ממעות הלשכה ומזכה אותן ע"י אחרים בשביל האומנין [5] ומחללים הקטרת על אותם המעות [6] שזכה בהם בשביל האומנין וכנכסין המעות בקדושת הקטרת [7] בקדושת תרומה ישנה והקטרת יוצא לחולין ונותנין אותו הקטרת לאומנין בשכרם וחוזרים ולוקחין [8] אותן מיד האומנין [9] מתרומת הלשכה ולכך היה לריך לעשות הן מקטיר קטרת מתרומה ישנה שא"א להקטיר קטרת לשם הבאה [10] ולמה הוזקקו לעשות כן שחילנו הקטרת על מעות האומנין היה להם לחלל מעות של תרומה חדשה על הקטרת שיצא כבר לחולין [11] יש לומר דבהכי עדיף טפי לפי שהוא דרך מקח וממכר ממש והוי לגיע טפי א"נ אם לא היו עושין כן אתי [12] לאתרשולי שיש כאן לחזור לחלל קדושת מעות של תרומה חדשה על הקטרת אבל עתה שהוא [13] מפרש [14] ליה ליה לא אתי לאתרשולי: ואמאי ליחלה אבנין. כלומר אי [15] אית ליה לדשמואל דאמר בונין בחול למה להן לעשות כל אלה יחללו [16] אותם הקטרת על הבנין ויצא לחולין ויחזרו ויחללו מעות של תרומה חדשה על אותה קטרת ולמה היו לריכין להפרישם שכרם ולחלל [17] כו' ומשני דליכא בנין ופריך והא מעות האומנין קתני משמע שעסוקים בבנין ומשני דליכא בנין כשיעור מעות של קטרת פי' אין הכי נמי דודאי יש בנין חוץ מדקתני [18] האומנים אך אין בנין כשיעור מעות [19] (שמן) של קטרת ולכך לריך להפרישם מעות מתרומת הלשכה כשיעור הקטרת לשכר האומנים וא"ת וכי אפשר להיות כך ששכר הבנין הוא מרובה על הבנין יש לומר [20] בחומות ליר שיש שכר לאומנין יותר ממעות בנין אי נמי הכי פירושו דליכא בנין כשיעור מעות [21] הבנין לולי שכר האומנין שעם הבנין וע"ע וי"מ דמיירי בשכר שחייבים לאומנין בשביל מלאכה שעדיין לא נעשית אך קצת יש בנין הלכך כיון דליכא בנין עדיין בנוי כשיעור הקטרת בסוף השנה ברוסים לקדש הקטרת א"א לחלל עליו אבל מפרישים כל שכר האומנין שעתיד ליתן להם לעשות המלאכה אשר התחילו [22] כבר ולהכי נקט מילתא דליכא בנין קצת דאי ליכא בנין כלל היה גנאי להפרישם מעות מתרומת הלשכה על שכר האומנין העתיד [23] אלא מתוך שהוצרכו להפרישם לצורך האומנין בשביל שכרן המועט אינו גנאי להפרישם הרבה על העתיד [24] ועוד אמר רש"י לפי [25] שמכאן התחילו במלאכה כמי שגמרו דמי שהרי אין יכולין לחזור בהם: **והאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל.** כלומר

ומה בכך אי ליכא בנין כשיעור מעות ומשני הני מילי דיעבד אבל לכתחלה לא [26] משום פסידא דהקדש ודוקא בזמן שבהמ"ק קיים דליכא פסידא להקדש אבל בזמן שאין בית המקדש קיים דליכא פסידא להקדש לא ואפשר לחלל לכתחלה על שוה פרוטה וא"ת הכא נמי ליכא שום פסידא להקדש שהרי שירי הקטרת הללו מוחזרים להקדש קיים ואם היו מחללים על שוה פרוטה בעלמא דליכא פסידא להקדש אע"ג דהכא ליכא פסידא מ"מ אינו מחולל דגזרינן (דלמא) אתו רוב מקומות דליכא פסידא להקדש בכה"ג ולא דמי להתם [27] דקאמר בזמן שאין בית המקדש קיים אפשר לחלל דהתם לא שייך בשום ענין פסידא להקדש: **לא** ניתנה תורה למלאכי השרת. ואי אפשר ליהנות מן החומה כי [28] עבד בחול דלמא אתי למיזגא עליהן שפעמים שגריסים הפועלים לסמוך על האבנים ומגלא שמועלין:

אי בעצים דמכאן ואילך ה"נ הב"ע בעצים דיומיה. כלומר עצים שלקחו לבנותם ביום הלקיחה ובזמן מועט יכולים ליהנות מלסמוך עליהם:

הדרן עלך ולד חטאת

מיתיבי [29] מותר הקטרת מה היו עושין בו היו מפרישין [30] ממנה שכר האומנין ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותה לאומנין [31] וחוזרין ונוטלין אותה מתרומה חדשה ואמאי ליחליה אבנין דלא איכא בנין והא מעות האומנין קתני דליכא בנין כשיעור מעות [32] והאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל הני מילי [33] דאי עבד לכתחלה לא רב פפא אמר היינו טעמא [34] דבונין בחול [35] לא נתנה תורה למלאכי השרת אמרי [36] דלמא בעי למיזגא וזגא עלייהו אי בנא בקודשא אישתכח דקמעיל [37] בקודשא תנן הגזברין שלקחו את העצים מועלין בהן ואין מועלין לא בשיפויי ולא בנבייה ואמאי מועלין בהן הכא נמי ליעבד בחול [38] אמרי דדלמא בעי למיזגא וזגא עליהן ואישתכח דקא מועל בקדשים א"ר [39] פפא אי בעצים דמכאן ואילך הכי נמי אלא כי תנן במתניתין בעצים דיומיה:

הדרן עלך ולד חטאת

מוסר הקטרת. מה שהיה נשאר על [40] שס"ה מנה מה היו עושין בה דלאחר שנכנס ניסן אין לאוייה להקטיר דבעינן חדש והבא קרבן מתרומה חדשה [41]: **מפרישין ממנה.** ממותר הקטרת כנגד שכר האומנין דקס"ל דלאלתר כשקנו לרכי הבנין מיד שהן מחללין מעות הקדש בשעת קניה על העצים ועל האבנים ועל כל לרכי הבנין שקנו ופורעין אבל לא שכר האומנין שבונין בבנין שהכל היה קדש חוץ מן השבח שהיו האומנים משביחין בבנין בכל יום ובכל יום היה הגזבר מביא מעות הקדש כשיעור השבח שהשביחו האומנין בבנין באותו יום ומחלל אותן על השבח שהשביחו האומנין בבנין באותו יום והיינו טעמא דעושין כן בכל יום משום דאמרן [42] לעיל [ע"א] דאמן דאמנדא מעות וכו' והיו המעות חוזין [43] והבנין קדש אבל לא היה הגזבר נותן להן המעות לאלתר דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף כשיגמר הבנין וכן היו עושין כל השבח [44] ועדיין לא היה שס מותר הקטרת על המעות אבל כשמגיע ניסן שיש שס מותר הקטרת לרכיכין לוקחו מתרומה חדשה מחללין אותו מותר הקטרת על אותן מעות חוזין שיש ביד הגזבר שחילל על השבח שהשביחו האומנין והוי הקטרת חול ומעות חזרו לקדושתן כבתחלה וחוזרין ולוקחין הקטרת מן האומנין מתרומה חדשה. ואי קשיא לך מה לורך לחללה על מעות האומנים ליתבה לקטרת לאומנין לאלתר הא לא קשיא דליכא בהאי מותר כשיעור כל שכר האומנין להכי עבדי הכי: ואי ס"ד כדאמר שמואל דבונין בחול ואח"כ מקדישים ליחלה לקטרת אבנין עצמו ואמאי מפרישים וכו': ומשני **דלא איכא בנין.** אלא בנו אותה [45] כלום: **והא על מעות האומנין קתני.** אלמא דבנו בנין: [46] אין ודאי בנו בנין אלא דליכא בנין כשיעור מעות: ואכתי אם איתא לדשמואל ליחלה אההיא פורתא בנין על אותו [47] מיעוט שהשביחו האומנין בבנין לאחר שיחללו על מה שהשביחו אע"ג דלא הוי כשיעור דמי הקטרת דאמר שמואל הקדש וכו': **אבל לכתחלה לא.** הלכך מחללין אותה על מעות האומנין בלבד: **רב פפא אמר היינו טעמא דבונין בחול דלא נהנה פורה למלאכי השרת.** דאי אפשר דלא יתבי זמנין בטולא דבנין מפני החמה ומגלא מועל דדלמא [48] בעי למיזגא עליהן כלומר שאם הולרך ושב עליהן נמצא נהנה מהן: **אי בעצים דמכאן ואילך הכי נמי.** כלומר אי בעצים דאין בעצים דמכאן ואילך הכי נמי דלא מקדשינן להו עד שיבנו בבנין דליכא למיחש דלמא יתיב עליהן וקא מעיל: **אלא כי תנן במתניתין דמועלין בעצים דיומיה.** שדעתו לבנותן בו ביום שלקחום דהשתא ליכא למיחש דלמא אתי למיזגא עליהן הואיל ובנו להו לאלתר בו ביום בבנין:

הדרן עלך ולד חטאת

מוסף רש"י

מותר הקטורת. הנותר בכל שנה מתרומה ישנה, מה היו עושין בו. להכניסה לשנה הבאה, ולאין לך שנה שאין בה מותר קטורת משלשת מניס יתירים שמפטמין בכל שנה למלוח חפנים ביום"כ, ואי אפשר שיכנסו כולם בחפניו, כדתניא בכריתות (ו:) אחת לשנה אי לשנים שנה היתה חציה של שיריים (שבועות י:) שבכל שנה היה נשאר מאותן ג' מנים יתירין שכבר גדול מכנים ולא היה מקטיר אלא מלא חפניו ונשאר המותר, ואותו מותר לא היה לאוי לשנה הבאה מניסן ואילך, דניסן ראש השנה לתרומת שקלים, דאמרה תורה חדש הבא קרבן מתרומה חדשה במס' ר"ה (ז.), ומה היו עושין בו (כריתות ו.). מפרישין. מהקדש בדק הבית, שכר האומנין. המחזקים את בדק הבית (שם) לו: מפרישין מתרומת הלשכה שכר אומני בית אבטינס מפטמי הקטורת, דאמר במס' יומא (לח.) שהיו טוחנין בכל שנה י"ג מנים (שבועות י:). ומחללין אותה על מעות האומנין. מזכין המעות לאומנין על ידי אחד מן הגזברים והרי הן מולין ואח"כ יחללו הקטורת עליהם ונותנין אותה לאומנין והרי היא חול וחוזרים ולוקחים אותה מתרומה חדשה, ומכי לגיע מילתא טפי ולא למוכרה ולחזור לקנותה דזילא מילתא (שם) דכל זמן שהיא בקדושתה אינן רשאין ליתנה לאומנין, דכל דבר שלאו למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולה (כריתות ו.). שחיללו על שוה פרוטה מחולל. כדאמרן דאימעוט מגוזלה, וטעות נמי ליכא למימר בהו דמתלו טעה (ב"מ נז.) דאין אומה להקדש, דכתיב אים את אחיו, ואמטעינן שמואל דכי היכי דאימעוט מגוזלה אימעוט נמי מכיטול מקח (קדושין יא:). הדרן עלך ולד חטאת

שיטה מקובצת

[א] ממנה. בקצת ס"י לא כתוב ממנה: [ב] לאומנין בשכרן וחוזרין: [ג] אמרי כיון דאיכא זמנין דבעו למיזגא בטולא מתיבת דלמא עד תיבת אי בנא נמחק: [ד] דקמעיל בקדשים תנן: [ה] תיבת אמרי נמחק: [ו] אותה שנה כלום: [ז] יום חצי מנה בבקר וחצי מנה בערב: [ח] היו בה חצאים של שיריים: [ט] האומנין והיו מעות שלהן ומחללים: [י] המעות שזכו בהם: [יא] הקטרת דהיינו: [יב] ולוקחין אותו מיד האומנין מתרומת הלשכה חדשה ולכך היה צריך לעשות כן: [יג] הבאה משנכנס ר"ח ניסן וא"ת ולמה כו' כן מיד שחיללו הקטרת כו' היה להם לחזור לחלל מעות: [יד] לחולין ובתוס' כת"י נ"א י"ל דבהכי עדיף טפי לפי שהוא דרך מקח וממכר ממש ולא ישתכח ע"י כך לחללו וא"ת וימכר בשוק ולמה היו מוכרין אותו לאומנין וי"ל דבהכי צניעה להו טפי ובשבועות פ"ק מאריך יותר: [טו] אתי לאירשולי שישכחו שיש לחזור: [טו] שהוא מכר מיד ליד לא אתי לאירשולי ובשבועות הארכתי הס"ד: [יז] אי איתא לדשמואל: [יח] תיבת אותם נמחק: [יט] תיבת כו' נמחק: [כ] מדקתני שכר האומנין אך כו' כשיעור שווין של מעות קטורת תיבת שמן נמחק: [כא] לומר דאה"נ: [כב] מעות הקטרת הבנין: [כג] התחילו לעשות כבר ולהכי נקט בהאי מילתא: [כד] העתיד לבא אלא: [כה] העתיד לבא ועוד אמר מהר"ף לפי שמכיון שהתחילו: [כו] לא אמר תימה דבערכין אמר טעמא דשמואל דאמר לכתחלה לא משום:

מב א מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יב: מג ב מיי' פ"ז מהל' ערכין וחרמין הלכה ח [וכרב אלפס ע"ז פ"ב דף שנ.]: מד ג ד מיי' פ"ח מהלכות מעילה הלכה ד:

מוסף רש"י

מותר הקטורת. הנותר בכל שנה מתרומה ישנה, מה היו עושין בו. להכניסה לשנה הבאה, ולאין לך שנה שאין בה מותר קטורת משלשת מניס יתירים שמפטמין בכל שנה למלוח חפנים ביום"כ, ואי אפשר שיכנסו כולם בחפניו, כדתניא בכריתות (ו:) אחת לשנה אי לשנים שנה היתה חציה של שיריים (שבועות י:) שבכל שנה היה נשאר מאותן ג' מנים יתירין שכבר גדול מכנים ולא היה מקטיר אלא מלא חפניו ונשאר המותר, ואותו מותר לא היה לאוי לשנה הבאה מניסן ואילך, דניסן ראש השנה לתרומת שקלים, דאמרה תורה חדש הבא קרבן מתרומה חדשה במס' ר"ה (ז.), ומה היו עושין בו (כריתות ו.). מפרישין. מהקדש בדק הבית, שכר האומנין. המחזקים את בדק הבית (שם) לו: מפרישין מתרומת הלשכה שכר אומני בית אבטינס מפטמי הקטורת, דאמר במס' יומא (לח.) שהיו טוחנין בכל שנה י"ג מנים (שבועות י:). ומחללין אותה על מעות האומנין. מזכין המעות לאומנין על ידי אחד מן הגזברים והרי הן מולין ואח"כ יחללו הקטורת עליהם ונותנין אותה לאומנין והרי היא חול וחוזרים ולוקחים אותה מתרומה חדשה, ומכי לגיע מילתא טפי ולא למוכרה ולחזור לקנותה דזילא מילתא (שם) דכל זמן שהיא בקדושתה אינן רשאין ליתנה לאומנין, דכל דבר שלאו למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולה (כריתות ו.). שחיללו על שוה פרוטה מחולל. כדאמרן דאימעוט מגוזלה, וטעות נמי ליכא למימר בהו דמתלו טעה (ב"מ נז.) דאין אומה להקדש, דכתיב אים את אחיו, ואמטעינן שמואל דכי היכי דאימעוט מגוזלה אימעוט נמי מכיטול מקח (קדושין יא:). הדרן עלך ולד חטאת

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מותר וכו' על ס"ה מנה נ"ב ר"ל דכל שנה פטוטה פחותה שנת אלנגה י"ל ימים מן ס"ה וכן פירשו תוספות בשבועות דף י' ע"ש: (ב) ד"ה מפרישין וכו' והיו המעות חוזין נ"ב אחר שנפדה באותו יום: (ג) בא"ד שדעדיין לא היה שס מותר הקטרת מחללין על המעות: (ד) ד"ה והא על מעות וכו' בנין ומשני אין ודאי וכו' שיעור מעות ופריך ואכתי כל"ל וכד"ל וי"ב והסכר הוא יותר ועיין בתוס': (ה) בא"ד ליחלה אההיא פורתא בנין על אותו קטורת אע"ג דלא הוי כשיעור כל"ל ומיעוט מעשו שהשביחו האומנין בבנין לאחר שיחללו מה שהשביחו אע"ג דלא הוי כשיעור דמי הקטרת דאמר שמואל הקדש וכו': (ו) תוס' ד"ה מותר וכו' לעולם יוה"כ והרי מותר נ"ב עיין בשבועות דף י ע"ב פרש"י כך והקשו בתוספות עליו:

רבינו גרשום

של חולין אלא צריך לחללו הכי כדאמרן: מותר הקטרת. מה שהיה יותר על שס"ה מנה: מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין כו'. קס"ד השתא דלאלתר כשבנו צורכי הבנין לאלתר היו מחללין מעות הקדש בשעת קניה על העצים ועל האבנים על כל מה שקונים ופורעין אבל לא על שכר האומנין שבונין הבנין אלא לאחר שנבנה כל הבנין היו מביאין מותר הקטרת: ומחללין אותה על מעות האומנין. כלומר על אותן מעות הקדש שנתנו לאומנין בשכרן ויצאת הקטרת לחולין ומעות האומנין בשוה הקטרת חזרו והיו קודש וחוזרין ולוקחין אותה מותר קטורת מן האומנין ממעות תרומת הלשכה ומערבין אותה קטורת עם קטורת חדשה

(ג) שקלים פ"ד מ"ה [כריתות ו. שבועות י:]. (ד) פ"מ מ. בכורות כה. כ: קדושין יא: ערכין כט. תמורה כז:. (ה) [בכורות כה. ערכין כט.]. (ו) [בכורות כה: יומא ל. קדושין נד.]. (ז) [נ"ה ז.]. (ח) טעמא דלמרן ל"ק. (ט) ועוד דלמא ל"ק. (י) פעם אחת לשנים ל"ק. (יא) מתרומה חדשה ל"ק. (יב) ליה האומנין לא אתי כו' ל"ק. (יג) שיעור של קטרת ל"ק. (יד) שמכין שהתחילו כו' ל"ק. (טו) [ערכין כט.]. (טז) כי לא עבד ל"ק.

למעילה. שאם נהנה מב' מיני קדשי מזבח בשוה פרוטה מעל. ומצטרפין נמי לכזית לחייב עליהן משום נותר או פיגול או טומאה או (לכזית) לחייב משום מעלה בחוץ: **קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה.** אבל פגול ונותר וטומאה אין בהן משום דהכי נמי בקדשי בדק הבית וקדושת דמים מיהו: **קדשי מזבח וקדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה.** אבל לא לדבר אחר יא) ומש"כ קא פליג לה מתניתין דתני קדשי מזבח בפני עצמן וקדשי בדק הבית בפני עצמן: יב) **גמ' א"ר יוחנן מחוורתא.** דבר ברור הוא כמו (ג) במחוורת עליו (מזיר דף סב.): **שאין חייבין קרבן מעילה וכו' פגן וכו':** יג) **ומתרץ מדרבנן.** הוא לאיש בהו מעילה בקדשי מזבח אבל לא מדאורייתא: **הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום.** כגון שרבב עליה והכחישה כדמפרש בפירקין דלקמן (דף יט.) דבחטאת בעלת מום מיירי דקיימא לדמי לפיכך מעל שהפסיד להקדש שפחת מדמיה וכשהיא מתה כיון שנהנה ממנה אע"פ שלא פגם מעל דלאו לדמי קיימא שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים (פסחים דף כט.). (ג) הא מעל נמי מדרבנן: **והא קרא קא נסיב.** לאמעוטי ד) [דמדאורייתא מעל]: **יצאו מידי מעילה דבר פורה.** משום דכתיב קדשי ה' וכיון דמתו לא חזו לקדשי ה': **ומאי.** קמיירי עולת אילימא בקדשי בה"ב אפי' מתו נמי לא יצאו מידי מעילה לא יהא אלא דאקדיש אשפה מי לא קדשה לדמיה דאית בה מעילה ה"נ דאי אקדיש בהמה לבדק הבית אע"ג דמתה קדשה נמי לדמיה ואית בה מעילה: **אלא פשיטא דבקדשי מזבח מיירי.** ולאחר מיתה יצאו מידי מעילה דבר תורה במאי אילימא בקדשי בדק הבית אפילו כי מתו נמי לא יהא אלא דאקדיש אשפה מי לבדק הבית לאו ו) אית בה מעילה אלא טו) קדשי מזבח (א) דאורייתא מי אית בהו מעילה אלא הכי קא אמרי דבי רבי יאני מהאי ז) קרא קדשי בדק הבית שמעין מינה קדשי מזבח לא שמעין מינה: **מתני'**

קדשי מזבח [א]**מצטרפין זה עם זה למעילה** [ב]**ולחייב עליהם משום פיגול ונותר וטמא קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה** [ג] [ג]**אחד קדשי מזבח** [ד]**ואחד** [ה] **קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה: גמ' השתא יש לומר** [ו] **דקתני אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית דהאי קדושת הגוף והאי קדושת דמים אפ"ה קתני מצטרפין זה עם זה קדשי מזבח עם קדשי מזבח מיבעיא משום דקתני עלה לחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא דקדשי בדק הבית לא** [ז] **איכא הכי משום הכי קא פליג ליה** [ח] **א"ר יאני** [ט]**מחוורתא אין** [י]**חייבין משום מעילה אלא על קדשי בדק הבית** [כ] **ועולה בלבד מ"ט דאמר קרא** [1]**נפש כי תמעול מעל** [ל]**מקדשי ה' קדשים המיוחדין לה' יש בהן מעילה אבל קדשי מזבח אית בהו לכהנים ואית בהו לבעלים תנן קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה למעילה מדרבנן** [מ]**קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלים בהן** [נ] **מדרבנן תנן** [ס]**הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה כל שהוא מעל מדרבנן ומדאורייתא לא ותתניא** [ע]**רבי אומר** [2]**כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה מדרבנן והא קרא קא נסיב לה אסמכתא בעלמא** [פ]**והא אמר עולא אמר רבי יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה במאי אילימא בקדשי בדק הבית אפילו כי מתו נמי לא יהא אלא דאקדיש אשפה** [צ] **לבדק הבית לאו** [ק]**אית בה מעילה אלא** [ר] **קדשי מזבח** (א) **דאורייתא מי אית בהו מעילה אלא הכי קא אמרי דבי רבי יאני מהאי** [ש] **קרא קדשי בדק הבית שמעין מינה קדשי מזבח לא שמעין מינה:**

מתני'

קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה למעילה. אם אכל עולה [ת] **בשר עולה זו** [א] **ומנסר עולה אחרת חלי זית חייב קרבן מעילה וכן למ"ד** לקמן (דף יח.): **למעילה בשוה פרוטה אם אכל חלי שוה פרוטה מזו וחלי שוה פרוטה מזו חייב: ולחייב משום פיגול ונותר וטמא. אם אכל חלי זית מזה וחלי זית מזה חייב כרת קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה ואם נהנה חלי שיעור מזה וחלי שיעור מזה מעל: אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית בו'. שאם נהנה כחלי זית בשר** [ב] **קדשי מזבח וכחלי זית מנסר שהוקדשה לבדק הבית מצטרפין: השתא יש לומר. קתני אחד קדשי מזבח ומחד קדשי בדק הבית מצטרפין בסיפא דמתני' קדשי מזבח עם קדשי מזבח מיבעיא ואמאי קתני רישא דמתניתין וא"ת ומאי קא מתמה וכי אין דרך משניות בהרכה מקומות שסוגה בהן בזה הענין בזו ואף זו י"ל דפריך משום דריש עא** [ג] **מכלל סיפא היא דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אמאי מעמע בכל ענין בין קדשי מזבח עם קדשי בדק הבית בין קדשי מזבח עם קדשי מזבח בין קדשי בדק הבית עם קדשי בדק הבית וא"כ אין זה שינוי דזו אף זו אם היה רוצה לשנות בזו אף זו ה"ל למיתני בסיפא קדשי מזבח מצטרפין עם קדשי בדק הבית: משום דקתני עלה ולחייב עליו משום פיגול ונותר וטמא. דבקדשי בדק הבית אין איכא הכי מש"ה קא פליג ליה כלומר לכן שנאה בבבא ראשונה לעצמה משום דלא הוה שייך למיתני ולחייב עליה משום פיגול גבי סיפא דקתני בה קדשי בדק הבית וכיון דקתני קדשי מזבח עם קדשי מזבח לחודייהו בחד בבא תנא נמי הכי"ג בקדשי בדק הבית ואע"ג דמסיפא שמעינן להו: מחוורתא.** יז) **לומר דבר ברור ומחוור הוא זה** כ) **אבל קדשי מזבח אית בהן לכהנים ואית בהו לבעלים הלכך אית בהו מעילה ועולה נמי עורה לכהנים ובסמוך פריך עלה טובא עד דקאמר במסקנא** יח) **דלרבי יאני ר"ל כי מזה הפסוק לא נפקא לן מעילה בקדשי מזבח וא"ת והא בשילהי תמורה** (דף לב:) **א"ר יאני דאין מעילה מפורשת מה"ת אלא בעולה בלבד שנאמר מקדשי ה' אלמא משמע איפכא דבקדשי מזבח מפורשת מעילה יותר מקדשי בדק הבית והכא קאמר איפכא י"ל דלא קשו אהדדי** יט) **דה"פ** כ) **לא קאמר בעולה לאפוקי בדק הבית דהא ולאי משמע מתוך הפסוק דמקדשי ה' כ) בקדשי בדק הבית יש בהם מעילה וליכא מאן דפליג אהא** יא) **אלא בא ר' יאני לומר** יב) **דחטאת ואשם אין בהם מעילה לשם כמו עולה** יג) **וה"פ דהתם אין מעילה מפורש בקדשי מזבח אלא בעולה והכא דקאמר אלא על קדשי בדק הבית אלא אתי לאפוקי עולה דאיקרי קדשי ה' שהיא** יד) **קריבה למזבח ואע"ג דעורה לכהנים אין בכך כלום דמ"מ** יב) **דהקרבה עיקר ולא אתי אלא לאפוקי חטאת ואשם וה"ק הכא אין חייבין משום מעילה אלא על בדק הבית דבקדשי בדק הבית מילתא פסיקא היא דאית בהו מעילה אבל בקדשי מזבח לא הוא מילתא פסיקא** מ) **דליכא מעילה אלא** יז) **אלא בהו בעולה והיינו הא דקאמר אבל בקדשי מזבח אית בהו לכהנים ואית בהו** יח) **למזבח כלומר בהני הוא דלית מעילה דהיינו חטאת ואשם דעולה מיקריא שפיר מיוחדת לשם כיון שכולה כליל** ט) **: בשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. הא פגם אית בהו מעילה** יט):

ואפילו כי מתו יט) **(להו) [נמי] לא יהא אלא דאקדושי אשפה בו'. כלומר דשייך שפיר מעילה דלא גרעי מאשפה והקשה רבנו חיים הכהן** ט) **גדול מי דמי אשפה** ל"ג **דאויה לפדות אבל האי לאו בר פדיון הוא** כא) **דלאו בר העמדה והערכה** י"ל **דשמא קסבר קדשי בדק הבית לא היו בכלל העמדה** ל"ג **וה"פ דהתם אין מעילה מפורש בקדשי מזבח ולא הספיק לפדותן מחיים עד שמתו ואפ"ה קאמר עולה דיצאו מידי מעילה ואע"ת מיפוק ליה דלא מעל משום** כב) **דאמר אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואפילו** כג) **בקדשי בדק הבית כגון להסיקן תחת תבשילו ולהכי שייך הכא** ס) **מעילה י"ל כדפי' שם דוקא להאכילן לכלבים** כד) **אבל לשחת הגאות פודין** (כגון) **בקדשי בדק הבית כגון להסיקן תחת תבשילו ולהכי שייך הכא בקדשים שמתו מעילה** כה): **מהאי קרא קדשי בדק הבית שמעינן. כלומר מקרא דמקדשי ה' לא נפקא לן אלא קדשי בדק הבית ולא קדשי מזבח ונפקא לן קדשי מזבח מקרא דעיל דכל חלב** כו) **וי"מ דל"ג לעיל והתניא כל חלב אלא גרם והא קרא קא נסיב לה פי' ר' יאני קא מפיק מקרא בסוף פרק כל הבשר** (חולין דף קיז.) **דאיכא מעילה** ע) **דמקיש פר כהן משוח לזבח שלמים מכאשר יורם מיהו נראה למורי שי' דגרס והתניא כל חלב והא דלא** פ) **מפיק מרבי יאני פשיטא ליה דמדרבנן קאמר ואסמכתא בעלמא אלא פריך מקרא דכל חלב והיינו קרא דמפקי מיניה במסקנא דיש מעילה בקדשי מזבח ואם תאמר והיאך נפקא ליה מיניה** צא) **קדשי קדשים והא לא מיירי קרא אלא באימורי קדשים קלים** י"ל **דכיון דאפקיהו קרא דמקדשי ה' מההיא דרשא דקאמר לעיל דדוקא קדשים המיוחדין לשם** ק) **אלמא לא דרשי מיניה כלל אלא מוקמינן ליה בכל קדשים** מז **כן נראה למורי:**

חמשה

חטאת ואשם דלית בהו מעילה מפורשת: כב) לומר אלא דחטאת: כג) עולה שכולה כליל וה"פ כו' מעילה מפורשת מן התורה בקדשי: כד) שהיא כולה כליל למזבח תיבת קריבה נמחק: כה) דמ"מ הקרבה עיקר אות ד' נמחק: כו) מעילה בהו אלא בעולה: כז) בהו לבעלים כלומר תיבת למזבח נמחק: כח) מעילה הס"ד ומה"ד והתניא רבי אומר כל חלב לרבות אימורי קדשים למעילה ומשני מדרבנן ופרך והא קרא קא נסיב לה ומשני אסמכתא בעלמא הוא ר"מ דלא גרסינן והא תניא אלא גרסינן והא קרא קא נסיב לה פי' ר' יאני דמפיק מקרא סוף פרק כל הבשר דאיכא מעילה בקדשים קלים דמקיש פר כהן לזבח השלמים מכאשר יורם ומיהו נראה למהר"פ ז"ל דגרסינן והא תניא רבי אומר כל חלב והא דלא מפיק מקרא דד' יאני משום דפשיטא ליה דמדרבנן קאמר ואסמכתא בעלמא הוא אלא פריך מקרא דכל חלב דהיינו קרא דמפקינן מיניה למסקנא דיש מעילה בקדשי מזבח: כט) מתו לא יהא אלא דאקדיש אשפה: ל) תיבת גדול נמחק: לא) הוא דבעינן העמדה והערכה וכי מתו לאו בר העמדה והערכה הם י"ל דשמא כו' העמדה והערכה כר"ש וראיה מדנקט מתו ולא נקט נשחטו דהוה משמע שלא היה בהם העמדה והערכה משמע שהטעם אינו משום דלאו בר העמדה והערכה הן אלא משום דכי מתו פקע קדושתיהו: לב) א"נ י"ל דמי לא עסקינן דהעמידן והעריכן: לג) משום דלא מהני מידי דאין פודין תיבות דאמר אין נמחק: לד) ואפילו קדשי בדק הבית כדאמרינן בפרק כל שעה איכא איסורא תיבות דליכא מעילה ל"ש ונמחק: לה) לכלבים אין פודין אבל לשאר הגאות פודין כדאמר בקדשי בדק הבית: לו) מעילה וא"ת מ"מ הא אמרינן קדשים שמתו יקברו וכן אמרינן בב"ק שור פסולי המוקדשין שנפל לבור דנבלתו לא הויא לבעלים משום דאין פודין ולפי מה שפי' אמאי והא אמרי' דשאר הגאות מותרות וי"ל דשאני התם דאיכא קדושת הגוף וא"כ איסור דאין פודין הוי מן התורה ומש"ה דין הוא דשאר הגאות נמי אסורות אבל הכא קדשי בדק הבית דליכא אלא קדושת דמים ואם כן איסור דאין פודין לא הוי אלא מדרבנן ומשום בזיון קדשים ומש"ה דין הוא דפודין בשאר הגאות וכן פירש פרק כל שעה: לז) מתיבת וי"מ עד תיבת וא"ת והאיך נמחק: לח) מיניה דיש מעילה בבשר קדשי: לט) לשם ס"א יש בהן מעילה אע"ג דאיכא בבשר שאינו כלל לגבוה א"כ מההיא קרא דכל חלב דאימורי קדשים קלים יש בהם מעילה אע"ג דיש בהם הבשר שאינו כלל לגבוה א"כ לא תיבת אלמא ל"ש ונמחק: מ) קדשים אפילו בבשר קדשי קדשים כל זמן שאין בהן היתר לכהנים דהיינו קודם זריקה כן:

מ) [מלות אחד ואחד ליתא במשנה שבמשניות], ג) [תמורה לב: ע"ש], ג) לעיל ב., ד) לעיל ב: לקמן יח., ה) תמורה לב: חולין קיז. [כריתות כג:], ו) לעיל ב. יב., ז) מי ליתא ל"ק, ח) ל"ק, ט) מהאי קרא דנפקא כי תמעול מעל מקדשי ה' לא שמעי' כו' ל"ק, י) מקדשי מזבח ל"ק, כ) הוא זה הס"ד ואח"כ מה"ד אבל קדשי מזבח כו', ל) דר"י לא קאמר כו' ל"ק, מ) ל"ל דליכא מעילה בהו אלא כו', נ) [וע"ש תוס' זבחים מה. ד"ה רוחם], ס) גי' ל"ק איסורא, ע) דמקיש זבח שלמים לפר כהן משוח מכאשר יורם כו' ל"ק, פ) גי' ל"ק פריך מרבי יאני פ) גרופיה דפשיטא ליה וכו', צ) אבל לא קדשי מזבח דליתא מיניה כל לה' ומוקמינן ליה כו' ל"ק,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא קדשי מזבח בחייהם נמי דאורייתא לית בהו מעילה: (ב) רש"י ד"ה א"ר יאני וכו' במתוארת עליו נ"ב כמו לא תוריע דמס' קדושין דף לט ע"א: (ג) ד"ה הנהנה וכו' לכלבים ומשני האי מעל: (ד) ד"ה אלא וכו' לרבי יאני ומשני אמר לך כל"ל והד"א:

גליון הש"ם

גמרא א"ר יאני מחוורתא. עיין זבחים דף מה ע"א תוספות ד"ה רוחם אמי: תוס' ד"ה ואפילו כו' דהעמידן מחיים. עיין מולין קלה ע"א תוס' ד"ה והא וכ"ש:

שיטה מקובצת

א) זה למעילה ועל תיבות אחד ואחד נרשם קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי להמחקו: ב) וקדשי בדק: ג) אות ד' מתיבת דקתני נמחק ועל תיבות קתני אחד ואחד נרשם קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: ד) לא ס"א ליכא מש"ה כו': ה) הבית בלבד תיבת ועולה נמחק: ו) מעל וחטאה בשגגה מקדשי: ז) בהן ה"נ מדרבנן: ח) אשפה אילו אקדיש אשפה לבדק הבית לאו מי לית: ט) אלא לעולם קדשי מזבח נמי דאורייתא אית בהו: י) מהאי ס"א קדשי דקרא קדשי: יא) אחר הס"ד ומה"ד [גמ'] מש"ה אות ר' נמחק: יב) עצמן אמר תיבת גמ' נמחק: יג) תיבת ומתרץ ל"ש: יד) הבית דמיוחדין לה' תיבת דמחוורין נמחק: טו) אכל מבשר עולה: טז) דרישא בכלל סיפא אות מ' נמחק: יז) מחוורתא כלומר: יח) דר' יאני אות ל' נמחק: יט) אהדדי דהתם לא תיבות דה"פ נמחק: כ) ה' דבקדשי בדק: כא) אהא נ"א ולא בא ר' יאני אלא למעוטי

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגֻגָה מִקָּדְשֵׁי יְיָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיְיָ אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה טו
2. וְהַקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל חֵלֶב לַיְיָ: ויקרא ג טז

מוסף רש"י

קדשי קדשים ששחטן בדרום. אע"ג דליכן ליישתו בגאמן לא יצאו מקדושתן לגבי מעילה, שהנהנה מהן שוה פרוטה מעל (לעיל ב.). כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. עד שיחסר ממנו, דכיון דקדושת דמים היא לא מעל עד שיחסר מדמיה, כגון שתלש מן הצמר או שחרם בה והכחישה, דכיון דבעלמא מוקם היא קיימא לדמיה וקי"ל כל העומד לדמים אין מועלין בו עד שיחסר מדמיו, אבל כל שאינו עומד לדמים, כגון כוס של זהב של הקדש, היון שנהנה בו אע"פ שלא חיסרו מעל וכהיא מתה דלאו לדמי קיימא דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, היון שנהנה בשוה פרוטה מעל, אע"פ שלא חיסרו (לעיל ב.). כל חלב לה'. בקדשים קלים כתיב, ולהכי כתיב בהו לה' למימרא דקדשי ה' קריבא היא לענין מעילה (חולין קיז. וכעי"ז בריתות כג:). יצאו מידי מעילה דבר תורה. דלא קדשי ה' ניהו, דלא חזו לגבוה, וקדושת דמים נמי לית בהו, דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים (לעיל יב.). אבל מדרבנן אית בהו מעילה (לעיל ב.).

רבינו גרשום

קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה למעילה. אם נהנה משני קדשי מזבח בשוה פרוטה מעל ומצטרפין זה עם זה לכזית: לחייב עליהן משום אוכל פיגול או נותר או טמא. או לחייב למעלה כזית בחוץ: קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה. אבל פיגול ונותר אין בהן דהני לא נהגי בקדשי בדק הבית דקדושת דמים נינהו: וקדשי מזבח וקדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה. אבל דבר אחר כדאמרן משום הכי קא פליג לה למתניתין קדשי מזבח בפני עצמו וקדשי בדק הבית בפני עצמו: אמר ר' יאני

ג) נלאה דל"ל הך מעל דקאמר נמי מדרבנן קאמר.

א א מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה ג:
ב ב מיי' פ"ח מהלכות פסח"מ הל' יח:
ג ג מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה ב:
ד ד מיי' פ"ח מהלכות מעילה הלכה ב: